

**СЪВЕТ НА
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ**

**Брюксел, 8 юни 2011 г. (08.06)
(OR. en)**

11268/11

**FREMP 66
JAI 405
СОНОМ 159
DROIPEN 60**

БЕЛЕЖКА

От: Генералния секретариат на Съвета
До: Съвета по правосъдие и вътрешни работи
Относно: Проект за заключения на Съвета относно паметта за престъпленията,
извършени от тоталитарните режими в Европа

На 12 януари 2011 г. Комисията представи на Съвета и на Европейския парламент доклад относно паметта за престъпленията, извършени от тоталитарните режими в Европа.

Вследствие на доклада работна група „Основни права, граждански права и свободно движение на хора“ и съветниците по ПВР в рамките на три свои заседания, и последно на 24 май 2011 г., разгледаха посочения по-горе проект за заключения на Съвета, основан на док. 9317/3/11 FREMP 38 JAI 258 СОНОМ 111 DROIPEN 28 REV 3.

На 25 май 2011 г. Корепер разгледа посочения по-горе проект за заключения на Съвета, основан на док. 10455/11 FREMP 57 JAI 344 СОНОМ 144 DROIPEN 43. Резултатите от разискванията по време на това заседание на Корепер са изложени в док. 10758/11 FREMP 63 JAI 367 СОНОМ 151 DROIPEN 48.

Към СЪВЕТА се отправя искане да приеме текста на заключенията на Съвета, поместен в приложението към настоящата бележка.

ПРОЕКТ ЗА ЗАКЛЮЧЕНИЯ НА СЪВЕТА

относно паметта за престъпленията, извършени от тоталитарните режими в Европа

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

Като отчита, че много от държавите-членки са имали трагично минало вследствие на тоталитарни режими, били те комунистически, националсоциалистически или от друго естество, които са довели до нарушаване на основни права и до пълното отхвърляне на човешкото достойнство;

Като смята, че трагедиите на миналото трябва да бъдат последвани от помирение, за да се даде възможност за по-нататъшно мирно съвместно съществуване и развитие;

Като припомня изявлението на Съвета, включено в протокола на Съвета при приемането на Рамково решение 2008/913/ПВР относно борбата с определени форми и прояви на расизъм и ксенофобия посредством наказателното право¹, в което Съветът изразява дълбокото си съжаление за всички престъпления на геноцид, престъпления срещу човечеството и военни престъпления, включително извършените от тоталитарни режими;

Като отбелязва, че тоталитарните режими в Европа, макар и различни по произход, политическа обосновка и изражение, съставляват част от общото европейско историческо наследство;

Като припомня резолюцията на Европейския парламент от 2 април 2009 г. относно „европейската съвест и тоталитаризма“, в която се подчертава фактът, че не може да има помирение без истина и памет;

¹ Прието от Съвета на 27—28 ноември 2008 г.

Като отбелязва Стокхолмската програма², в която се посочва, че „Съюзът е пространство на общи ценности, несъвместими с престъпленията срещу човечеството, геноцида и военните престъпления, в т.ч. престъпленията, извършени от тоталитарните режими. Всяка държава-членка има свой собствен подход по този въпрос, но в интерес на помирението споменът за тези престъпления трябва да бъде част от колективната памет, споделяна и утвърждавана, когато е възможно, от всички нас. Съюзът трябва да улеснява процесите.“;

Като съзнава, че макар и главната роля в установяването на истината и отразяването на историята да се пада на държавите-членки, ЕС все пак следва да играе положителна роля в този процес и да го улеснява, като насърчава обсъждането и споделянето на опит и подкрепя инициативите на държавите-членки;

Като припомня заключенията на Съвета по общи въпроси и външни отношения относно „европейската съвест и тоталитаризма“ от 15 юни 2009 г., в които се приветства призивът на Европейския парламент за създаване на „Платформа на европейската памет и съвест“, която да оказва подкрепа за взаимодействието и сътрудничеството между националните органи във връзка с проучването на тоталитарните режими и паметта за тях, и се приканва Европейската комисия да използва пълноценно всички налични подходящи финансови инструменти;

Като има предвид разискванията по време на публичното европейско обсъждане на тема „Престъпления, извършени от тоталитарните режими“ в Брюксел от 8 април 2008 г., конференцията „Европа 70 години след пакта Молотов-Рибентроп“ в Европейския парламент от 14 октомври 2009 г., конференцията относно Холокоста и образованието в областта на правата на човека в Терезин, Чешката република, от 19 и 20 октомври 2010 г. и публичното европейско обсъждане „Какво знаят младите европейци за тоталитаризма?“ от 29 март 2011 г.;

² Приета от Европейския съвет на 10—11 декември 2009 г.; ОВ С 115, 4.5.2010 г., стр. 1—38.

Като отбелязва, че следва да се осигури справедливо третиране на жертвите на всеки тоталитарен режим, както и да се направи необходимото за предотвратяване на такива престъпления. Към отричането на подобни престъпления следва да се прилагат подходящи стандарти, като се отчитат, когато е необходимо, националните особености и правните традиции на държавите-членки и се зачита свободата на словото;

Като потвърждава, че е важно да се повишава осведомеността за престъпленията, извършени по време на тоталитарните режими, и да се утвърждава обща памет за тези престъпления в целия ЕС, и като подчертава значителната роля, която това би могло да изиграе за предотвратяване на реабилитацията или възраждането на тоталитарни идеологии;

Като споделя виждането, че на този етап не са изпълнени необходимите законови условия за приемане на допълнителни правни инструменти, но като отбелязва, че Комисията ще продължи да прави преглед на този въпрос,

- 1. Приветства** доклада на Комисията до Европейския парламент и Съвета „*Споменът за престъпленията, извършени от тоталитарните режими в Европа*“;
- 2. Припомня**, че Европейският съюз се основава на ценностите на зачитане на човешкото достойнство, на свободата, демокрацията, равенството, правовата държава, както и на зачитането на правата на човека. Тези ценности са общи за държавите-членки и следва да бъдат извор на непрекъснато вдъхновение и средство за насърчаване за всички държави-членки, които полагат усилия да се справят със страданията от миналото;
- 3. Изтъква значението** на ролята на Европейския съюз за улесняване, споделяне и утвърждаване на колективната памет за тези престъпления;
- 4. Изтъква** общия за цяла Европа Ден на възпоменание за жертвите на тоталитарните режими (23 август) и приканва държавите-членки да преценят как да го отбелязват в контекста на собствената си история и специфика;

5. **Насърчава** държавите-членки и Комисията да подемат или подкрепят инициативи за осведомяване и образование на обществеността за тоталитарното минало на Европа, както и да реализират научноизследователски проекти, включително с международно измерение;
6. **Приветства** намерението на Комисията да използва програми за финансиране и други програми на ЕС, съгласно посоченото в доклада, за подпомагане на заинтересованите страни в усилията им да оказват подкрепа и поощряват такива инициативи и проекти, и да проучи как такива дейности могат да получат достатъчно финансиране в бъдеще;
7. **Приканва** Комисията да обърне внимание на въпросите за участието на по-малки организации в програми на ЕС за финансиране, включително училища и институции за висше образование, както и да проучи начини за укрепване на участието на бенефициерите от държавите от Източното партньорство и Русия в общи инициативи и проекти, финансирани по тези програми.
8. **Насърчава** Комисията да продължи да проучва и създава възможности за научноизследователски проекти или стипендии в областта на тоталитарните режими за изследователи от държавите-членки на ЕС, както и от други европейски страни, пострадали от престъпленията на тоталитарните режими. Това може да включва проучвания на ЕВРОБАРОМЕТЪР относно осведомеността на гражданите на ЕС за тоталитарните режими в Европа.
9. **Приканва** всички заинтересовани страни да се възползват максимално от съществуващите програми на ЕС, за да създадат „Платформа на европейската памет и съвест“, която да предоставя подкрепа за настоящо и бъдещо взаимодействие и сътрудничество между националните научноизследователски институти, работещи в областта на историята на тоталитаризма.
10. **Приканва** Комисията да обмисля и редовно да осведомява държавите-членки и заинтересованите страни за културни, образователни, възпоминателни и други дейности и конкретни стъпки в рамките на съществуващите финансови програми на ЕС за повишаване на осведомеността относно престъпленията, извършени от тоталитарните режими, и за по-нататъшно укрепване на паметта за тоталитарните режими;

- 11. Взема под внимание** намеренията на Комисията, посочени в доклада до Европейския парламент и Съвета от 22 декември 2010 г. „Паметта за престъпленията, извършени от тоталитарните режими в Европа”, да прави редовен преглед на условията за допълнителен правен инструмент, включително в контекста на констатациите на предстоящия доклад, съгласно член 10, параграф 2 от Рамково решение 2008/913/ПВР.
-